

Den

Lijfpredikan

Ithen hedherlige och dyg-
desamme S:ennes hustru
Birgittae Hieronymi dot-
ters.

Ithen åhrlige och wålachtadhe-
mans
Thomas Henssons / Rå-
temästares i Finland / elskelige få-
re hustrus hedherlige Be-
gravning.

Son i Herranom saliat assomp-
pudhe then 13. Octobris / och blessi en
hedherlig Samqwänd hedertlig
begravnen then 17. Octob.

Anno 1613. hållen

28

SIGFRIDO ARONO Förf.

Kryft i Stockholm af Ignatius
Wenter. Årt 1613.

Melander

nde: 62.

•(0)•

*Beati mortui qui in
untur. Ap*

Grecht i Herranom ålstelis
 ghe) sågher i stt 30. Cap.
 Bättre är dödhen / än ite
 swort lessuerne / och een ewigh roo/
 än långsam siwdom. Och åter
 igen/i thet 41. Cap. sågher han: O
 dödh/huru väl gör tu emoot then
 nödhtorftighe / som är siwt och
 gammal/ och ligger i mycken sorg/
 oc hafuer intet bättre at håppas/
 eller förvänta sigh. (Ty sannerlis
 gha) thet är fast bättre en gång
 död / än igenom lång wärft och
 ha död hwar dagh och hwar
 nedhan siwdomen intet an-
 än en dödh.

samma kan man och med
 ja om thenne vår salighe
 ne Systers framledna lä-
 / hvilken en tjdh lång i
 ommar / måst ifrå then
 å site Sådhernesland/
 21 q medh

medh sin käre man hyst til oss kom/
haffuer leghat i stoer swagheet/
swedha och wärck / och ther til med
varit medh stoer sorg beladd / ther
öf fuer at Gudh igenom then time-
lighe döden / vthi hennes sirokdoms
tjdh / kallade henne sitt käre barn
isrå. Hwarföre medhan här intet
hopp war förhanden om förbät-
tring / vthan sirokdomen och swag-
heten meer och meer tilwärpte / och
GVdh hennes Foster / medh hwil-
ket han henne begåffuat hade / wål
isrå henne skilde / gifluandes henne
en ljken Son / doch alt til större
swagheet: war henne intet bättre /
än en nådlig förläning isrå sin länk-
ligha sirokdom / wärck och
Aff hwilken thenne wär-
sters lägenheet / wij son
ne åre / lika som vthi t/
safste Qwinnespeglar /
nes vsälhet / och thes å
bespeglar och öfuerwå
thz thes bättre / och m
re frucht see kunde /
Gudz helghe ord ic

tagha kortelighen at förhandla/
os til lärdom och tröst / och ther
tu bidia then helghe Andes vplys-
ning medh vår daghlygh bön.

Texten/Gen. 35.

Goch Jacob soor ifrå Be-
thel / oc som ånnu itt lyste
sycke vägs war til Ephrath/
ta födde Rachel / och födhelsen
war henne svår. Men då thz
wardt henne så svårt i födzo-
lonne / sadhe Jordgumman til
henne / Scuchta tigh icke / En
benja Sonen skal tu och haffo
Men då Siålen vthgick /
id måste / kallade hon
Benoni, men hans Fa-
lladhe honom Benja-
ta födde Rachel / och
grässuen vidh wäre
vrat / som nu heter
A iii Beth-

Bethlehem. Och Jacob uppe
reste en Wård öfuer hennes
Graff / Och ther är Rachels
Graffwård än idagh.

Bihlåggningen.

Sär then helige Patriarchen
Jacob aff Gudh hade fått
Befalning / at han ifrå
Mesopotamien dragha skulle / til
Bethel i Canaans Land / som vth-
eydhes Endz hres / och han efter
itt mödhåmpt / och fahrlighit re-
sandé / igenom stor besvårligheit
kom om sidher medh sina
barn / hwo föld och bo
samma rum / bleff ther
bedas fostermodher
the myc'it sorgde od
dhan / när Jacob
giordt sin Gudztid
te fullbordat / dro
emoot Hebron / i
Sadher Isach w/
och helsa honor

och barn / som Gudh honom / i then
tjdh han ifrå Sadbren hadhe bor-
tovarit / gissuit och begässnat ha-
dhe / at han sin gamble Fader ther
medh glådia wille / och (til åwen-
cyre) at hans hustror begerade
see theras Swåre / then gamble J-
sach. Men når han nu kom på tre
eller fyre milor når emot Hebron /
och nalkades hardt til Ephrat / chz
kr Bethlehem / kom Rachel tjden
på / at hon födha skulle / men födza-
lon bleff henne förswår / och när
hon födt hadhe / kalladhe hon bar-
net Benoni aff sin wård och sve-
da / ther igenom hon och bleff död /
Men Jacob kalladhe honom Ben-
jamin. Och han begroff sijn kåre
ther sammastådes / och upa-
n Wård til ewigh åminnelse
nes graff. Tånar oss
ld thenne Texten gansta
låta sådana lågenheet /
gaffuer medh thenne wår
r / then wq här begraff-

ne Text wil man thes-
21 litig se

se twanne stycken kortelighen på
henne stund förhandla.

Först om Rachels sjuks föd^z
ls / och barnsens namn.

Til thet Andra / om Rachels
dödh / och hennes begravning.

Thetta med frucht at förhand
la / förlane oss Gudh sijn nådhe och
vplysning til / Amen.

Then Förre Delen.

GWad^h sielfne historien /
til thet första / vidhkom-
mer / så är aff thet 31. Cap.
i then första Mäsi Book / tilseens
de / at Jacob aff Gudhi i Meleno-
tamien hadhe fått besalmi-
dragha heem igen til sit
nesland / och sedhan ho
war til Salem the
Stadh / köpte han ther
hemors barn / ther h.
Staden upslog sine T
de itt Altare / wel
åkalladhe herrans
sedhan Jacobs d.

Gen. 33,

Gen. 34.

Sichem hemiors Son bleff stånd/
och hennes brödher Simeon och
Levi hämpta des henns förbränk-
ning/ in på Sichem och hela Sta-
dhen / sic^t Jacob en ny besalning Gee. 35.
aff Gudhi / at han skulle vprycfis
ifrå Sichem / och dragha til Be-
thel/ther Herren sigh honom tilfö-
renne oppenbarat hadhe / då han
flydde för sin brodher Esau / och i
sömpiten såg then himmels stegan/ 7. milog
öfver hysliden hErren taladhe till
honom/ och tillsadhe honom löfftet
om Christo / och hans såd^z föime-
ring/ ther öfver han sigh fruchta-
dhe/ och sadhe: Herren är sanner-
liga i thetta rumet / och lagh wiste
Te. Huru heligt är thetta
är är icke annat än GVD^z
himmelens Port. Och
he thet rumet Bethel/
rens hws / som tilfö-
es Lusa. I thettarum-
acob ite Altare/ och
ther then Allmåne-
insten/ och efterkom
han tilförenne ther
Av sam-

sammastådhes Herren loffuat ha-
dhe. Här bleff Debora Rebeckas
Amma dödh/ then the ther begre-
te och begroffue. Vår han alt thet-
ta så bestält hadhe/ drogh han här
isfrå/ emost Hebron/ til at besöka
sin fadher Isach. Bethel låg 2.
miler norr om Jerusalem/ emellan
Jericho och Ai. Ther isfrå drog han
fram om Jerusalem / och in emoot
Ephrat/ som sedan kallades Beth
lehem/ på 3. milor vägg vridh pass
t Sud til Westan/ icet ljtet stycke
vägg isfrån Ephrat. I then geme-
ne Latinista Versionen/ står ther
ordet iugerum arvi, thet är så mycket
som icet ploglandz mål. I then he-
breiska Texten stå thz ordet Kibrath
om hvilket ordz uttrydning
sielfue Judarna twifla/ oc ic
öfverens komma sig em
en part willia thet deduce
ordet Barath, såsom icet stycket
Somlighe aff Biriah, som ve
en Morganward/ thet
stort stycke vägg / so
til maatlust eller Mo

hwilken mening Luthers behagar.
The Sivels vttälde are hafua satt
Hippodromum, aff Xannebanen / thes
är / itt Höstelöpande wijde, Hiero-
nymus och then gemena Versio-
nen / vttälde a thz em Tidem. Men
thz är lütare til at förstå om Lädz
målet. Jacob war här kommen på
s. miler mågh när til sin Gadher /
som då war i Hebron / och meente
medh frögd och glädje besöka ho-
nom / och haffna för honom sijn
haffuande hustru / och få honom si-
ne barn i famnen / ther medh til at
fågna och hugna honom: Samma
sundan hadhe och hans hustrur /
h hwsfolck. Han hadhe oc
hender heembåra sin fa-
öfftet och wålsignalen /
aff Gudi tillsagdt war.
vhsa sin Gadher hela
medh hwilke han kom
ilbaka igen / ther han
llena öffuer Jordan
at Møthe oc Con-
gelighare oc liuff-
hetta the twän-

ne helighe och godhe Patriarchers
sammankomst: Men thertha bleff
honom oförmodhandes wändt ale
til sorg. Han och hela hans hws
woro i het håpet / at jw hans
Slächte igenom Rachel förmeras
skulle / hvilken effter sine första
åhrs ofruchtamhet / sin förstföd-
da Son Joseph för tio åar sedan
födt hadde / igenom hvilket han
sick thet håpet / at effter thet hon
nu åter igen war haffvande / skulle
jw förmeringen begynna gå fram/
ty blef hō hono altid kärare oc kär-
rare / och hans åstundan / längtan
och trängtan till barn / växte mera
och mera til: Hon bleff aff hela
hans hws achtat och hållen för
hans ållfelige hwsfrw / hu
och trost: Han (tiläwentur
sadhe til henne: Mhn kā
wele wth tac'a Sudh /
nytt barn läffuat / och me
frucht begåffuat haffue
Herranom (ke loff) see
at tu blifwer frucht/
förmering går an och

(sannerliga) om han henne någon
tjdh förra ålstad hadhe / så ålstade
han henne nu til thet högsta / och
hon war honom ödm för öghon.
Men thet liusfligha cheeta hione-
lagz och theras hirsfolcs hepp
sweet them / och bleff om intet. Ä-
wen såsom thet stredde medh Eva/
tå hon hadhe födt Cain / och sade :
Jagh haffuer fått Herrans man/
sielffuer Herren är nu komin / son
skal sönderrampa Ormsens huff-
wudh. Men icke allenast feelte
hennes håp / utan myckit mera
födde hon honom sikh til sorg och
städha.

Neså gissuer Gudh Jacob här
som han wilie fåta : Tu-
ra / men iagh wil tagha
iifrån. The two ting
ainoot hwart annat/
i barn / och taga honom
gren iifrån.

Ir the på wägen (som sagde
oro til Isach / och Jacob håp-
pes medh glädie få fåttia bar-
iet / som Rachel gick medh / i sin
faders

Gaders sköthe/ då kom Rachel vps
på at hon födha skulle/ och födzo
lon wardt henne svår/ Ty barnet
var kommet till födzon/ men mach-
ten til at födha var eber intet.

Här wedherfars then G Odhs
fruchtighe och frome Matronen/
then Almånnelighe plåghan/ som
qwinnekönnet för syndafallet skul
pålagdt år/ at the i sweda oc vårc
födha skulle. Ty hon bleff icke
mera frjat ifrå then Almånneligha
fahrligheet och wedhermödho/ än
andre ogudhachtige och otuchtige
qwinnor/ utan ledh än myc'it stör-
re vårc och swedha/ än månge aff
them.

Ty synes thet underliglit wa-
ra/ at samma armodh oc
ring warde lagde på eer
qwinna/ som war thett.
hels församblingennel
som eliest them ogudh-
plåghar wedherfaras.

Men thetta skal vara
minnelse om then första qwinna-
fall/ och syndennes orsak i Efren

No Slachte / såsom sielfua Histo-
rien thet klarlighen tillåna gifuer.

Sedhan skal thetta närvårans
de Krempe alle GVdhfruchtighe
Qwinnor / som ärre stodde i Barns
nödh och födzlo arbete / wara til
tröst / at the wera / thet the icke är
re vthi ett oreent och fördömelig
stånd / vthan vthi en helig GVÐ
Kallelse / ther vthi man ass GVÐ
milda hand skal förvänta ollahan
da kors och moorgång / och för thē
lydno wij Godhi syldigheare / til
at behålla Kroon och ett gott sam-
weet / tolelighen och gärne samma
pino ljdha. Ty såsom en Lärare
vthi sitt Läroämbete / en Martyr
i sijn croos bekämpelse / en Krigs-
hjälthet / åhrligha och
hen döör : Altså oct / döör
gh Qwinna väl igenom
ödzlon vthi sijn Kallelse / oc
het lydher til henne / som
Cim. 2. Men Qwintan war
sväl salig genom barns byra-
n / om hon blifuer i Tronne och
kärlekenem / och i helgelse med kyst-
heit. Wij-

Wjdhare skal och föddzlo pijs-
nan på minna bådhe qvinnoböner/
och oss alle samptligen om ödmjuk-
heet/ och vår dödeligheet / at wj
vår skräpeligheet och förgångelig-
heet ihugt komme/ nämligha/hu-
rudana vår begynnelse är / then
medh ålendigheet/ gråt och suft an
är beladd / och hurudana vår ån-
delycht blifuer. Ty såsom wj med
wård och wedher möbbho till Werl-
den födde åre: Så warde wj oc
ther medh på nytt födde till het e-
wiga läffuer/ när wj aflägge het
ta Jordesk Tabernaklet (hvisket
vthan stoer vård / ther igenom
Utanren förstörd warde/ icke ske
kan) och warde förde til het him-
melska hüsset/ som är en bygni
Gudhi bygd/ itt hws ic
händer gjordt/ ther ewigt å
melen. 2.Cor. 5.

Själdst skal och thenne
nödhen uppwäckla frome b
wyrding/ hösamheet och ry
sampt oc tacßsamheet/ emoot
ras mōdhror/ som hasua them med
stoot

stoor swedha och wärde födt / och
gårt i dödhen för them / så at the
them icke allenast hålle för ögon oc
åhre / vthan och i theras ålderdom
wedhergålle them theras upfödel-
se / och födhe them igen / som Stor-
karna göra theras förlädrar / hvil-
ken dygd aff them wärder kallat
Antipelargis, thet är / en Storke we-
dhergåldning.

Men ta thet swardthenne
så svart i foddzloñe / sade Jord
gumman til henni : Fructa
eighicke / En thenna Sonen
skal tu och haffua / Thet är / så-
som eu förre födde ein förlädd
Son wälbehåldnan / så skal tu och
ther Sonen wäl til werlden fram-
vthan eitt eller Barnsens
Så bör hwar och een för-
Jordgumma trosta sine
ödherstör / ther medh at
itian wärder födt till Werl-
Til hvilket Frelsermannen
) så seer / ther han säggher : Vår 1oh. 16.
Quinnan födher barn / hafuer hon
B sorg /

sorg/Ty hennes stund är kommen.
Men när hon haffuer födt thet/
Kommer hon sijn bedröfssuelse intes
shogh/ty hon glädz/at menniskian
är född i werldena.

Men då Rachel förlässat war/
och hennes swagheet sig förmeras-
dhe/ at hon döö måste/kallade hon
barnet med itt bedröfuat nampn/
Benohi, thet är / Min wärc's Son/
för then swedha och wärc som hon
ledh i hans födelse. Men fadren
wille förandra thet sive eliga nam-
net/ at thet icke skulle vara honom
til sorg/ effter som man sätja ple-
ghar : Nomen omen, Onde nampn/
ond lycko/och twårt emot : El-
ler at thet namnet icke skulle / så
offca thet nämndes/ vpris
gambla såret / och vprå-
jorg/ öffuer sijn kåre hu-
Sem han wille sätja:
icke någhon förgeligh-
haffua i mitt hws/ som mi-
påminner om mÿn kåre huf-
sta ord/ och hennes wärc od-
bha/vthan han må haffua itt
fliga.

stighare nampn / och hetta Benja-
min / thet är / min höghre hands
Son. Medh hwilket nampn han
wille see / antingen til Rachel / then
han bitterligen kår hadhe / och höll
lycka som för sijn höghra hand / och
then ypperste och förmånlighaste
hustrun / Tu skulle hennes Son wa-
ra hers höghra handz / thet är
then kåreste hustrans Son: Eller
och wille han see til sielssua Sonen /
then han såsom sin ålderdomis Son
och Alstsjö (som man såja plågar)
aliquid myc'it affhöll och alskade.
Hwarfore wille han här medh sikh
heller påminna sin hierteligha kå-
lekt emot sijn aldratåreste hustru /
sorg och bedröfelse / som han
enne hadhe / och wänder så
teligha Namnet til ic
nampn.

thetta Jacobs Exempel /
vilken Gudh togh hans söte-
stru / then han förmyc'it ål-
ge / skulle wi lär a måttelighen
a alle werldzlighe ting. Gudh
ffuer wål besalt kåleken i Ech-

Gen. 2.
Eph. 5.

B h tten-

genkap / doch wil han icke / at han
Gudz åhro öffuergå skal. För then
stul tagher Gudh henne bort / at
hon icke ther efter skulle vara then
helige mañen een orsaak til at syna
da / och at han sigh icke andre barn
förvänta skulle / utan tåncia thzi
at Gudz löfste hörde til them / som
allredho föbde wero. Här til ly-

r, Cor. 7. dher S. Påwls förmaning : The
som hustrur hafua / ware såsom the
inga habe / och the som frögda sig /
såsom the frögdadhe sigh intet / och
the som brukta thenna verldenne /
såsom the henne intet brukade. Oc
så mycfit om then förre delen.

Then Andra Delen.

SÅ dödde Rachel
döör vthi sijn rått.
se / som Gudh henne t.
ordnat hadhe / vthi een sann i
och Gudz namps åkallelse.

Här kan man väl tåncia hu
för sorgh / lååt och grååt i thenin
helghe Patriarchens huus varit
haff.

haffuer. Ty kott och blodh kan
jw icke annars än förla och gråta.
Jacob hade håpp i Rachel, at hon
hans sådʒ förmersta vara skul-
le. Hon war honom en kär, lydig
och troghen Stallbroder, som hoos
sin fader för hans orättvijso skul-
mycket onde medh Jacob vthstāt
och ljdhit hadhe, och honom ofta
tröstat: Hon hadhe gjorde honom
itt troget bjsänd i hans hwschald,
som een godh hwschällersta: Han
håppades igenom henne hugna sin
gambla fader, oc när han nu kom
emot sin faders tröstol, så bliß-
ver hon dödh, hade thet stedt låto
gre bort i Syrien, så hade thet ho-
nom warit een ringare sorg. Här
är ååt i all rum aff hans hws-

chällare och tiänarinnor, som
ä mist een god och from frwo
staatmodher. Man kan här
väl sägas, om Jacob större
aff sijn aldrakäreste hustrus
hän hugnat aff sijn Sons fö-
else fått haffuer. Doch kan man
väl troo, at sorgen större warie
H iq haff-

haffuer / allthenstund / at han nu es
 moet sin ålderdom miste sin aldras
 kåreste och liufligaste trost / oc bieff
 ensörgen. Hwar före han och något
 för sin dödh ihugkommer then stora
 sorg / som han aff sijn elstelighe hu-
 strus död i hertat fattat hade. Ty
 then sorg / som en aff een from och
 Gudhfruchtig hustrus dödh inske-
 par / är then aldrabittraffe. Och
 här i thetta lüffnet är intet kåsteli-
 gare och liufligare än Kårligkeit och
 enigkeit emellan man och qwinna /
 som Syrach thet vistnar i sitt 25.
 Cap. Men aff een ond och oläcig
 qwinnas dödh är alzingen sorg / ve-
 than heller trost. Oc emellan thet-
 ta par folde war en stoer och kru-
 nande Kåleek / och liuflig b-
 heet. Hon war heligh / Gu-
 eig / tuchig / fljteig / tåcfelig
 grannom och sitt hwsfolde /
 llade sin man / och war sedig-
 ting. Ty war här en stoer sor-
 lämmer på färde hoos Jacob /
 han miste alt håpp och liufligh gla-
 die / och tåndte : Hwad h är thet
 Gudh

Gudh sågher / at lagh skal tilwåxa /
når hā tager Modren bort igenom
hwilken lagh skulle tilwåxa och för-
viera.

Men thetta wars een trost :
Är thetta een wälsignelse och för-
mering / taga bort ifrå Jacob hans
fornämste och kåreste hustru / then
ther wül vptuchtat / höffuest oc se-
vigh war / och snäll vthi alle hws-
sylor : Jacob mister sin troghne
wän och stallbroder / then han håp-
pades färtia i sin Fadher s sköte /
hälst tung oc hafuande / til at hug-
na sin faders ålderdom medh itt
vakert barn. Hon begårade och
affalt hierta at få see sin Swåre
Fader. Men alles theras håp oc
åsti in förfölli them och bleff om
ter het wåxa til och war-

indhi wälsignat : Ja mera
het wara een förbannelse.

Ien här emoot skal man thet
/ at Gudh går affwoxt i sins
oc brukar hysteron proteron, eller
vänder baak fram / såsom man lä-
ser then hebraiska Skriften alt til

B illj baak.

bala. Ty korset och ljudander
bör föregå / och härligheten följa /
som Apostlen säger : CHRIS-
TI Ände hadhe tilförenne betyget
the ljudhände / som i CHRISTO
åro / och then härligheet / som ther
efter fölia skulle.

Jacob var GUDS J behage-
ligh / och alle the berömer / som
hörat the trogna til / lända in på
honom / doch haffver han hafft i
sitt hws thet ena korset efter thet
andra / och thet icke någon ge-
meen wedermådo / vthan aff såda-
ne grofue stycken / som för werldz-
lighe och kōglighe ögon synas wa-
ra the aldraslemaste. Sedan
han miste Modren / strax ther eft-
ter / så när på samma åhr /
samma Modhers förföd
Joseph : Bilha Rachel
stephgha / och Jacobs C-
bleff belägrat aff hans and
strus Lias förfödde So-
ben : Judas bedress Ba-
medh sin Sonahustru : Ha-
dotter Dina bleff stånd : Two-
hans

hans Söner bleffas uppensbare
Måldzwärckare och Mördare:
Hungren plåghadhe hans Hws.
Thenne åre ganska store Stormwå-
gar / som haffua then ene eftter thē
andra fallet öfuer honom / och en
aff them hadhe kunnat dråpa och
fördränckta een förligh och etå-
ligh mennistia. Om man nu tagher
löftet om wålsignelse / oc the Gud-
domlige uppensarelser / bort ifrå
chetta hws / så må man såga / at
intet förargeligare / intevslare wa-
ra kā. Såda warde oss Jacobs för-
sambling affmålat / thē ther endels
medh förargelser är besläckt / en-
dels 'genō korsoc wedermödo gan-
endigt förtryckt. Men så lång
i håller ordet oförkränkt / så
blissuer hon then sāna förs-
lingen.

Ty skal man icke heller af kors
gh förarga. Ty then som
vara min Lärjunge / sågher
selsaren / han taghe sitt kors på
sig / och fölie migh. Item / I
Werlden haffuen i twång. Men

Matth. 16

Ioh. 16.

B v wijs

wij åre alt för drässige martyrer,
som intet ondt ljdha welom eller
kunnon.

När för then skuld någhon får
någhot kors/ han mister hustru el-
ler barn/ eller bådhen tillika/ så
späte han sijn sorg/ medan wij seem
at och the helighe Patriarcher/ es-
most hwilke wij intet råknade åre/
sådant ljdhit hassus: Wij haff-
ve intet löfste om Rijke/ om Präs-
sterkap/ om efferkomander/ som
the/ hwillet alt Jobob tå miste.

Och sådane frestelser blissua tå
häftigare/ när Samvetens fruch-
tan ther til kommer aff Sathans
inblåsande, som lägger Olio til eel-
den. Ty är een stoer trost i alle
ansäckningar/ het wij kunne
at GVDh är hoos oss/ och är
nådigh. Men Menniskio
kan then trosten trogt fatta.
han ålskar så the Gudhfruchtige
at han för härligheten plåg/
them: Men then ognadhac-
ghas brok/ som han icke elskar/fyl-

ler han / och sågher ther hoos: Wec
ther I Rytte.

Ther aff wij stole lära weta/
ther wij icke miste GVDZ Ansichs-
te/ Wålsignelse oc Löste/ när han
vnderstundom tagher oss ifrå ther
oss kårt år / hwilket han oss doch
läffuat haffuer.

Thenne trosten hadhe och Ja-
cob / och han wiste / at han sijn kåre
hustru icke mist hadhe / vrhan fände
henne för sig / sō at han skulle
komma effter henne / såsom David
hadhe om sin Son. Här aff stole
och wij fatta tröst / när wij miste
wåre kårkonne hustrur / barn och
vänner / at ändoch theras dödh är
oss förgeligh / doch åre wij förvisse
ther ~~gj~~ / at wij medh them til e-
dh samman leffa stole.

w fannerligha Rachel myc-
re / at hon så affsompnadhe
n stark troo i GVDz åkal-
at hon hadhe fått behålla
ta all thennia werldzens glä-

Ty effter dödhen åre wij i
en oändeligh måtte fast lyckosalis-
gare/

2, SAM. 20

gare / och blifue Herrar öffuer
större ågodelar / än wij i therta lise
wet mist haſſue. Och alt thet wij
håt miste / thet är förgångelighet/
för hvilket wij ewigwarande stat-
tar igen bekomme. Men thet
är nu så / at körret kan icke intet an-
nat göra än förla och gråta / thet
och the helighe gjorde haſſua / som
wij här see / at the Barnet eſſ
forgen haſſua nämnde / thz Jacob
ſigh til hugsvalan ſedhan föran-
dradhe.

Men ſigh til hÅp och troſt / lat
Jacob ſin käre Rachel hedherligen
begravdua / Och vpreeste en Wård
eller belåte öffuer hennes graaff.
Ty the helighe Patriarcher plåga-
dhe hederligen bepryda the ſida
graaffuar. The lastadhe icke er
dödhe vthe på marckenne /
Willdiurs och Bestars laſſ
than upſatte eſter them M-
menter och Graaffswårdar /
ewigh och odödeligh åmiffelse
thet skulle tygha om then tillom-

mände

måde vpståndelsen / som the erood-
de och förwânte. För then ende
orsak skuld vpreste the gamble få
dher the dödhas Belåte eller Con-
trofey / at wij effter theras exem-
pel skulle lära förachta thetta når-
varande lifffuet / för then andra
bäctre och yppare / som wij för-
wânte.

The gamble Greker och Ro- Cic. 2. de
mare / som Cicero thet witnar / legib.
haffna satc een lifffna / eller och
en pelare / icke öfuer tre ainar hög /
öfuer the dödhas graaff / och ther
på beskrifft then dödhas bedriff-
ter / bygder och berömelse / och gior-
de sedan Offer / sō the fallade lust /
effter then dödhe / hvilken sedwa-
n. Isidorus Apostlarna tilägnar /
Apostelens ord / som sågher :
vad h göra the eliest / som sig dö-
åta öfuer the döda / om the dö
ngalunda vpstå ? Hwif låta
jh tå döpa öfuer them ; Ter-
minus / Augustinus och Hierony-
us woro och i then mening / at

1. Cor. 14

man effter the dödha Offer göra
skulle / och the dödha begråta / thet
the Päresta sedan haffua förrånt
til theras wifstapeliche Siälamås-
for. At man och allmänneligh
klaghogråt effter then döde til en
wistjödh hålla skulle / thet sågher
Ambrosius haffua sin vrsprung af
the Hebrewer / som sörge Jacob i 70
dagar / och Mojen i tretio. Ty the
tijden är nog åth en wijs man. Hu-
ru man the boda begråta skal / thet
lärer oc Syrach i thz 22. oc 38. cap.

Twårt emoot sågher Cypria-
nus / at man the dödha icke begrå-
ta skal. Oss (sågher han) är och
uppenbarat / at iagh otwissuelach
tigt må såja / at wij wäre brödher
icke begråta skole / när HERREN
them aff thenna verlden bort-
lar och förlässer / cum scian
non amitti sed premitti, E-
cedentes procedere. Th-
Mledhan iagh weet / at ti-
warda bortmiste / vthan före,

be/ och at the l ther the sengå fö-
regå. Så sågher och Hieronymus
til Paulam: Wij som påklåde
oss Chr Istum/ och haffue en wiss
wågh at igenfara til himmelen/
skole icke föria öffuer the dödha.
Apostelen S. Päwel (jäsom och an
nor stådes then helgha Skrifft) o-
gillar wäl icke sorgen/ som Clatur-
ligh år/ Ty eliest wore wij Astorgi, o-
milde och härde Stoici, Men then o-
trogne Hedniska sorgen / som intet
håp medh sikh haffuer/ affrådher
han aldeles.

Ty är icke förbudit / vthan
mycket mera påbudit i then helgha
Skrifft/ at Christeligen föria/ och
bruka hedherlige Ceremonier och
prål til the dödhås begravningar/
och icke hederligt medhfölje. Så-
som Joseph medh hederligt appa-
/ som steedde aff Osiris phas-
nis Låktare igenom balsame-
re i fyrtio daghar/ och sju
ars förie klaghan i Egypten/
apt the Egyptiske förstars ec

Ålder-

Aldermåns medhfölle/ sin fädher
then gambla Jacob lät begraffua
i sin fädernes graff. Arthemis-
sia Mausoli the Carters Konungz
Drottning/lät itt gansta kasteligit
Graaffshorn vprätta ass the kän-
steligaste Byggiemåstare öfuer sin
Mans Graaf/som kallades Maus-
solaeum/ och war så kosteligit/
at het räknades ibland the Siw
Werldennes Under. Ty skole
och wij våra fädher hedherlighen
beprydha för häpet skuld/som wij
hassue om the dödhias Upståndel-
se/Såsom wij medh begraffningar
ther om plåghe siunga:

Hwad hlan thet annac be-
(thydhe/
Thet wij Begraffningar
prydhe/
Vthan wij thec medh s
wijse/
The dödhe ther soffua m
(sijse.

Doch

Doch skole w̄ si icke bida för the
dödha / eller fructa för döden / v-
ehan wedh Begräffningar ööffna
oss vthi Troona / som Kämpar es
moor dödzens fruchtan / och ass
wår Sköpligha affgång ihugkom-
ma en åhrofull Opståndelse til thz
ewigha ljusfuet. Ther til oss hielpe
GVdh Sadher / GVdh Son / och
GVdh then heliche Ande / läfft-
uat / åhrat och wålsignat
i alla ewigheet.

Amen,

*

G

Hwad

Wad som thenne vår sa-
Mlighe framledne kare Sy-
sters lägenheet anlangar/
så är hon född aff hederlighit gåte
Christet folke. Hennes fader är
åhrligh/achtat man/ och boofaste
Borgare i Åbo Stadh/ benåmbd
Hieronymus Karstens/ oc hennes
Modher är een åhrligh och förmö-
gen Rådhmans dotter aff Hålsin-
gefors/ benåmbd Hans Sigfridz-
son/ hwilken een åhrligh och dygde-
sam hustru hadhe aff Adeligh börd
och slächte. Hennes kare förla-
drar hafus henne i Guds fruchtan
och alle Christelige dygder väl up-
enchtat/ och hållt henne i sin för-
sta barndom til at lära låsa / ther-
hon reent lärde haffuer/ och ther-
näst ööffuat oc hållt henne stråne
gelighen til hws sysslor och allahan
da nödhtorffigt arbete/ som
ne medh tydhen i hwshåld til god-
tiana kunde. Hon haffuer gärn
gått i kyrkio / til at höra Gud

ord/ och brukat the Höghwårdighe
Sacramenten/ och ther för vthan
haffuer hon emellan sine hrossysslor
sittit och läsit något off then H.
Strifft/ och Christelighe Sönebör-
ker. Sedhan är hon på site 20. åhr
kommen i ett Christelighit Åchten-
skap/ medh then åhrlighe och wäl-
achadhe man/ nu närvarandes/
Thomas Hansson/ medh hvilken
hon i all kärleek och godh sámio v-
thi ew åhr samanleffuat haffuer/
och haffuer them Gudh wälsignat
medh barn och bloma. Och
mådhan hans lågenheet sigh så fö-
reföll/ at han högha Öffuerheten
besöktia skulle / kom förbenämde
hans selighe käre hustru/ medh sitt
lilla barn / effter honom hijt til
Stockholm/ljka som Rachel(ther
wij här hörde haffue) til at besöktia
och hugna sine käre Sware Förä-
drar. Men thenne theras resa
var them icke vthan Eors och wea-
derwårdigheet/ ty honom sükade
så närlilla/ hans käre barn / och
hans ålstelighe käre hustru / then
C ij   **ther**

ther medh sijn andra frucht och fo-
ster / af Herranom wälsignat / tung
och haffuande war / och något ther
efter kallade Gudh barnet igenom
then timelige dödhen til sigh / ther
igenom hon mera bleff förswagat.
Ty lät hon mig til sig kalla / at iag
henne berätta skulle medh Herrans
Vattward / och hon hadhe een trö-
steligh bekännelse / och tröste sigh
sielss ganska trösteligen med Skrif-
tennes tröste ord. Och vhi henne
heñes långliga siukdom / födde hon
sitt andra barn här til verlden / oc
bleff ther efter myckit swagh / lika
som ther och medh Rachel tilgick.
Ty bleff iagh åter igen kallat til at
besöka henne / ther hon såsom före
stälte sigh ganska tålig / och tröste
sigh alt in til ändan medh Skrif-
tennes härlighe Tröstespråk / i syn-
nerheet brukadhe hon thenne Bö-
nesform och trösteord : O Herre / tu
haffuer sielss sagdt : Åkalla mig
nödenes tjd / så wil iagh helspa
eigh / och tu skalt prissa mig. På sa
dana tict trösteliga löfste / åkallar
iagh

iagh och bedher tigh / för Sonsens
Jesu Christi förskyllen / hhelp migh
i thenne myn store swagheet / ritt
h. nampn til prys och ähre.

Emoet sitt yttersta sadhe hon
offra : O Herre / låt din kär SONS
sjöoste ord / som han sade på Korsens
galgha / när han nedherbödde sitt
höfjund / oc sin Ande uppgaff / mitt
hierat och mun tilsluta / Fader i tia-
na händer besaler iagh min Ande /
tu haffuer migh återlöft / tu trofa-
ste Gudh.

Och afflämpnede hon fäledes
i Herrans åkallan sachtmadeligen /
och utan alt qwaal på sitt 22. åhrl
och år församlat til all Helghons
taal och gemeenskap / i then åhro /
härligheet och glädje / som icke nå-
got ira hördt / eller någhre öghon
seedi haffua / eller någhon rancas
ther om upftigha kan vthi thetta
syndiga ljsuet / til samma åhro oc härligheet
hälpe oss alle Gudh Fader /
Gudh Son / och Gudh then helige
Ande / läffnat / åhrat ec wålsignat
i all ewigheet / Amen.

Een

(* * * * * * * * * * * *)

Een Graaff scriffe

Öffuer then hederlige och dyg-
desamme Qwinnes,

BJAKETTE **J**ERONIMI
doiters/och hennes lille doiters,

CHARIT **T**HOMASDO **T**ters Graaff.

Som i Herranom affåmpnade then II,
Augusti/och Mjodren ther efter then 13.
Octobris/Ahr 1614.

Gloo som theña Graaff framgår/
Jagh bedher han här stilla står/
Och märcker thet iagh såja wil/
Thet kan wäl lända allom til.

Aff Jord och Null mitt vrsprång år/
I samma qwedh ligger iagh här/
Then migh födde togh migh igen/
Mijn Stormodher genom döden.

Mijn börd är wäl åhrligh och godh
Bebladat medh aff Frelsес blodh/
Jeronimus min fadher år/
Charin heter mijn Mjodher kår.

Doch är iagh all i synden född/
Hvilken och migh haßuer vthödd/
At iagh måste komma til iord/
Ther aff niet åmpne först är giord.
Deghligh war iagh såsom tu åst/
Tuchtigheet och dygd war migh näst/
Min

Män fägring all ligger ombull/
Mitt blomster är fallet til mull:
Sådan skal tu och blifva wiſt
Som iagh nu är i thenna frist.
Jorden vil haffva sitt igen/
Anden begårar himmelen.
Then är nu ther iagh ligger hår/
Hoos migh ligger och mitt barn kår.
Jesus Christus alt medh sin dödh/
Och medh sin dyra blodh så rödh/
Förwärffuade migh then himmels deel/
Eliest måtte iagh ljudha feel.
Taſt haffue han vil tusend taal/
Som off Saligheet gjorde faal.
Ewa/ Ewa/ Gudh nådhe tigh/
Hvij haffuer tu så lämmerligh/
Förlorat off vår borg och stantz/
Och nedherfält vår Åhrekrantz?
Vijs måste död alle för tigh/
Och förfalla så lämmerligh.
Doch Christus haffuer thet alt böte/
Som Ewa i Paradis brött.
Ty glädz mijsn null och frögdar sigh
Öffuer then deel så hiertellgb.
Iagh ligger hår vhti godh roo/
Medh ett fasthåp och stadigh troo/
Och hwylor migh effter arbet/
At upstå frist til saligheet.

En whining är ther migh förwist
At iagh råtnar/ och ingen brist.
Ty bättre luff iagh får igen/
Och ewigh frögd i himmelen.
Jeromme min fader kär/
Och Charin min käre Moder/
Långt från idher föll iagh omkull/
Och ligger nu i stoff och mull/
Lust hædhe ther warit försan/
At affämpna vildh idher hand/
Men annars haffuer ther nu håndt/
Som Herren ther sielss haffuer wändt.
Föräldrar kär/ Jäsen väl/
Och trüffluens väl til luff och siel/
Min käre man/ och lille Son/
Jäsen J väl/migh är til mon/
Thet iagh är dödh/ och lessuer doch/
Til migh wänter iagh idher och.
Iagh är ey bort/ iagh lessuer än/
Jäkommen och til migh igen/
Gast bättre än wij sildes åch/
Medh glädje förvthan alt mått.

S. A. F.

F I N I S.